

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

О СЛОБОДИ ВОЉЕ И ОДГОВОРНОСТИ

(НАСТАВАК)

Д. Слобода воље и морална статистика.

Поред општег доказа о немогућности слободне воље на основу закона узрочности наводе противници слободне воље још један извесан број специјалних доказа те врсте, којима хоће да искуственим чињеницама докажу, да је воља доиста условљена узроцима, да дакле није слободна. Ти се докази могу у главном свести на три групе узрока, на узроке који проистичу из социјалне средине, у којој човек живи, на узроке који потичу из његовог васпитања и на послетку на узроке који леже у његовим наслеђеним особинама.

Да социјална средина дејствује на сваког појединог човека као члана друштва то је несумњиво; оно што противници слободне воље хоће да покажу иде

пак на то да се докаже, да је социјална средина, директно или индиректно, једини творац људских вољних акција, да су дакле вољне акције продукт социјалне средине у којој човек живи и да према томе слобода тих акција његових не послоји, да је та слобода само привидна. Тај доказ детерминисаности наше воље социјалном средином изводи се на основу факата тако зване моралне статистике, т. ј. статистике људских радњи које су више или мање моралног карактера. Морална статистика показује на име таку константност људских акција једне и исте врсте из године у годину, да је на основу тога, као што веле детерминисте, немогуће закључити да су људске радње слободне. Ми ћемо навести неколико таквих доиста чудноватих факата моралне статистике, па ћемо тек онда размотрити, да ли детерминизам са овим својим тврђењем има право или не.

Тако на пример у Енглеској се оженило односно удало (у процентима изражено):

Године	У добу од 35—40 година		У добу од 45—50 година		У добу од 55—60 година		У добу од преко 60 година	
	људи	жена	људи	жена	људи	жена	људи	жена
1853	5.2	4.1	2	1.4	0.8	0.3	0.9	0.2
1854	5.3	4.1	1.9	1.4	0.8	0.3	0.9	0.2
1855	5.6	4.3	2.2	1.5	0.9	0.4	1.0	0.3
1856	5.3	4.2	2.1	1.4	0.9	0.3	1.0	0.3
1857	5.4	4.1	2.1	1.5	0.9	0.3	1.0	0.3

Као што се види из ове таблице, у Енглеској се из године у годину за читавих 5 година женио одн. удавао готово исти број људи одн. жена у истом добу живота (разуме се да се бројеви за оба пола не слажу пошто људи узимају обично млађе женске од себе), што је доиста ствар врло карактеристична, пошто се удадба и женидба сматра као најличнија

ствар, дакле ствар која највише изгледа да зависи од наше слободне воље.

Још су интересантнији примери који показују, да је исти број злочина и преступа који се врше из године у годину, шта више тај број остаје у главном исти и за поједине злочине и преступе. Тако н. пр. код криминалног комесаријата у Берлину пријављено је злочина и преступа:

	г. 1891	г. 1892	г. 1893	г. 1894	г. 1895	г. 1896	г. 1897	г. 1898
У опште	57.574	67.827	67.770	71.938	72.938	75.711	82.920	76.619
Крађа	20.299	23.214	23.357	23.444	23.098	22.457	24.392	25.004

Као што се из ове таблице види, број крађа у Берлину био је од 1891—1898 г. из године у годину готово исти, док је променљивост бројева злочина и преступа у опште мало већа, али је ипак тако мала, да је сталност тих бројева веома карактеристична.

Исту таку сталност у бројевима показује морална статистика и у броју ванбрачне деце, броју разведених бракова, броју избора позива, броју промењених стапова, броју случајева плаћене и неплаћене порезе, броју банкротстава, броју посета позоришта и концерата и т. д. па чак, што је најчудноватије, и у броју плаћених и неплаћених писама.

Али поред сталних бројева показује морална статистика често и бројеве који тако варирају, да те варијације или морају долазити од варијације самих социјалних фактора, који одређују наше вољне радње, ако детерминизам има право, или долазе просто од утицаја саме слободне воље. Међу тим ове варијације чудним начином таке су, да извесан низ година показује опет сталност бројева, само ти бројеви према другом једном низу година, који за њим долази, и за који су опет одговарајући бројеви стални, представљају велике разлике. С тога детерминисте тврде, да се у оваким случајевима могу чак одредити и специјални социјални узроци, који својим варијацијама проузрокују ове варијације у бројевима. Тако н. пр. детерминисте варијације злочинастава у Прусској за 1854—59 год., са општинских у следећој таблици, објашњавају променом цене животних намирница (те су цене на табели означене у последњој рубрици). (Види таблицу на другој страни).

Као што се из ове таблице види, смањене цене најпречих животних намирница повукле су за собом смањивање преступа против својине (јер се тиме мотиви за такве преступе смањују), док су се међу тим преступи противу личности а нарочито преступи сексуалне природе јако подигли (ови последњи су се готово удвостручили), из чега излази да материјално благостање нижих класа друштва има, може се рећи, и својих

тамних страна, јер развија страсти чулне природе.

Сви се детерминисти не слажу у томе, да ли наведене чињенице моралне статистике говоре зато, да је човек у својим

детерминизма н. пр. Дробиш²⁾ и Вунт, држе другог гледишта.

О значају ове разлике за детерминистичко становниште биће говора у трећем одељку, међу тим за само питање о сло-

Године	Било је силовања %	Било је паљевина %	Било је престапа против својине %	Било је престапа против личности %	Комбинирана цена за 1 мерац шенице, ражи и кромпира била је
1854	2.26	0.43	88.41	8.90	217,1 сребрних гроша
1855	2.57	0.46	88.93	8.04	252,3 » »
1856	2.65	0.43	87.60	9.32	203,3 » »
1857	4.14	0.53	81.52	13.81	156,3 » »
1858	4.45	0.60	77.92	17.03	149,3 » »
1859	4.68	0.52	78.17	16.63	150,6 » »
Средња вредност	3,34	0,48	84,42	11,76	188,2 сребрних гроша

радњама потпуно и директно одређен социјалним факторима или поред социјалних фактора дејствују још и унутрашњи чисто психички фактори, осећања и престаје дотичног индивидуума. Тако н. пр. чувени енглески историк Бекл заступао је прво гледиште, по њему сваки је човек чисто пасивни продукт свога друштва,¹⁾ док се међу тим многи други заступници

боди воље она нема никаквог принципног значаја.

¹⁾ В. Бекл; Историја цивилизације у Енглеској, књ. I стр. 13 и даље.

²⁾ М. W. Drobisch, Die moralische Statistik und die menschliche Willensfreiheit, Leipzig 1867 стр. V. (наставиће се)

Д-р Бранислав Петронијевић.

СМРТНЕ И ТЕЛЕСНЕ КАЗНЕ по старом српском законодавству

(НАСТАВАК)

4. Стрмоглав вешање. — Вешање у опште сматрано је као срамна казна, која понижава и обешенога и породицу његову. У колико су вешала била узвишенија од обичних, у толико је срамота била већа за кривца и његову породицу. Душан је нарочиту пажњу обратио да у својој земљи заведе ред и сигурност, и да земљу очисти од разбојника и крадљиваца. С тога су његове одредбе законске о разбојницима и крадљивцима много строжије него у Византији. Њему није било доста да се казне само разбојници и крадљивци, већ је увлачио у одговорност и село прописујући, да се оно село расели, у коме би се нашао разбојник или крадљивац. Осим тога Душанов законик, да би што боље истребио крађу и разбојништво, увлачи у одговорност и господара села, који је дужан био да наклања све што је, где било, штете починио разбојник и крадљивац. Поред тога, српско законодавство наређивало је још, да господар села поднесе и казну, коју би поднели крадљивац и разбојник (Чл. 144, 145 146 и 147). Види се да је овај део законика потпуно оригиналан и да је написан према домаћим потребама и приликама. Баш из тих разлога Душанов законик одређује и оштрије казне за разбојнике и за крадљивце, него што је то по византијским зборницима. Синтаagma Матије Властара говори о разбојништву у 12 глави а-сстава, а у 23-ој глави к-сстава о крађи и о разбојништву. По тадашњим византијским законима

разбојник се казнио или сечењем главе или распињањем на месту, где је злочинство извршио. Душанов законик тражи да се разбојник стрмоглав обеси. О тома говори 145 члан Душановога Законика: »Заповеда царство ми: По свима земљама, и по градовима, и по жупама, и по крајинама, разбојника и крадљиваца да не буде ни у чијем пределу. И на овај начин да се уништи крађа и разбојништво. У којем се селу нађе разбојник или крадљивац, то село да се расели а разбојник да се стрмоглав обеси, а крадљивац да се ослепи, а господар села тога да се доведе свезан ка царству ми (на двор) и да плаћа све, што је чинио разбојник и крадљивац од испрва, и опет да се казни као крадљивац и разбојник;«

Чл. 146 Душанов законик исту казну тражи и за старешине катуна (пастирских села), ако се код њих нађе крадљивац или разбојник. А ако би се нашао властелин или властеличић, који долази на царски двор, па био он Грк, Немац или Србин, само ако доведе собом разбојника или крадљивца, такав господар да се казни као што се кажњава разбојник и крадљивац, то јест ако је довео разбојника да се стрмоглав обеси, а ако крадљивца, да се ослени. (Чл. 173).

Распињање, као казну за разбојнике, која је постојала у Римском и Византијском Царству, не налазимо нигде да је поменута у српском законодавству средњег века. Нисмо је нашли ни у народном предању, те према томе мишљења смо, да она код нас није ни постојала. У осталом изгледа да је њу и црква забрањивала.

5. Спаљивање. — И ова казна врло је стара. Помиње се у Светом Писму код

Јевреја. У Египту Краљ Свострис спаљивао је браколомнике. Спаљивање као казна било је познато и код Грка, и код Римљана, и код Персијанаца, а примењивано је у врло разним облицима. Ова казна је готово код свију народа примењивана на преступнике против морала, за тим против вештица, мађионичара и т. д. Никада више ова казна није примењивана него у средњем веку за време страшне инквизиције. Папство је највише употребљавало ову ужасну казну против јеретика и против својих противника. Исто тако је казна у средњем веку примењивана против свакога чаробника, или против свакога, за кога су мислили да има посла с нечастивим силама. У средњем веку често су пута спаљивали кућне лопове и паликуће.

У зборницима законским донесеним за време цара Душана налазимо казну спаљивања поменуто у закону цара Јустинијана, за тим у Синтагми Матије Властара и у Душановом Законику.

Душанов законик помиње ову казну у чл. 96.: »Ко се нађе да убије оца својега или матер, или брата, или чедо своје, такав убица да се сажеже на огњу«. Исту ову казну за исти преступ одређује и Синтаagma М. Властара: »Онај који убије сродника васходећег или нисходећег (то јест оца, деду или прадеду, или по нисходећој линији сина, унука и т. д.) предаје се огњу.« (свстав ф. глава д. тачка 8). А закон цара Јустинијана одређује ову казну за оне кривце »који запале кућу, жито или гумно.« (чл. 49. у издању Т. Флоринскога. Стр. 162).

За паликуће и оне који упале гумно или жито има и Душанов законик одредбу у члану 99. која гласи: »Ако се нађе ко да упали кућу, или гумно, или сламу или сено, то село да даде кривца (пожежцу) да плати оно село, што би кривац платио.«

У овом члану Душан одређује, ко ће штету да плати, коју кривац учини, али не одређује, никакву казну за кривца. У једној редакцији (која представља групу Атонскога преписа) овај је члан овако преписан: »Ко се нађе да из пизме ужеже кућу или гумно или сламу коме, да се тај сажеже на огњу, ако ли се не нађе или ако га село не да, да плати то село, што би кривац платио.«

Мени се чини да је онај први члан ближи првобитном члану Душанова Законика. У Законику није одређена казна за паликућу с тога, што је она одређена у зборнику закона цара Јустинијана.

Према томе у време Душаново осуђивани су на спалиште они, који убију својега оца или матер, или дете своје; затим они, који запале коме хотимице или из освете (ао изми) кућу, гумно, жито, сламу или сено.

Да наведемо поред ових законских одредаба још нека места из народнога предања, која се тичу спаљивања.

У народној песми »Цар Константин и ђаче самоуче« пева се, како је цар Константин позвао на славу све старешине прквене, почевши од патријарха до калуђера и ђака. Међу њима и ђаче са-

моуче. Све их је поставио за три софре, за златном софром четири патријарха и дванаест владика; за сребрном триста кадуђера, а за шимшировим триста ђече ђака. Међу њима »ђаче самоуче.« За тим је цар пошао од софре до софре и питао их све редом како би се опростио тешкога греха, који је учинио, јер је био свога родитеља. Сви су говорили не Богу по закону, већ цару по атару, али не хтеде тако ђаче самоуче, Стога се цар на њега ражљути, па начини лучеву ћелију:

Намаза је лојем и катраном,
У њу бапа ђаче самоуче,
Затвори га царе у ћелију,
Запали је са четири стране,
Она гори с вечер' до свијета.

У овој песми исти је мотив, који и у оној причи о аригентском тиранину, грозном Фаларусу, који је свештеника Перилуса бацио у шупљине бакарнога бика, те га спалио с тога, што није хтео да му кулизи и да ласка његовим страстима.

По предању код нашега народа спаљивали су још за браколомство и за покушај убиства чеда својега. У народној песми »Јован и дивски старјешина« пева се како је цар хтео погубити љубу своју, што му је много »закривила«. Али она побегне са сином Јованом у дивску планину и склоне се у студену пећину. Ту се Јованова мајка позна с дивским старешином и ради њега учини све да савлада својега сина. Они га савладају, изваде му очи, па га онда баце у некаку провалију. Али се Јован некако спасе, чудом неким поврати очи, врати се студеној пећини у дивску планину, дива погуби а мајку ухвати, свеже и баци на коња, па се врати оцу своме и пожали се, шта је њему мајка учинила. Тада, скочише те је ухватише:

Обукли јој танану кошуљу,
Намазаше прахом и катраном,
Па заждише су четири стране.

Исти пример спаљивања за браколомство и зло понашање према деци налазимо и у песми »Бан Милутин и дука Херцеговац«. Кад је бан Милутин ухватио своју љубу Иконију, викне на своје деце, те:

Донесоме б'јелу крпу платна,
Залише је лојем и катраном,
Па кад увише кују Иконију
Саврх главе до зелене траве,
Па он сједе рујно пити вино,
А њој русу косу запалише.
Кад догоре доље до очију,
Она с' моли бану Милутину:
«Господару, бане Милутине!
«Не дај, бане, твоје очи чарне,
«Доста си их пута пољубио.»
«Али вели бане Милутине:
«Док љубио дотле и бранио,
«Сад нек брани Дука зулумћару».
Кад догоре, до бијелих дојки,
Она зове два нејака сина:
«Бецо моја, ако Бога знате,
«Ви не дајте двије б'јеле дојке,
«Доста су вас мјјеком задојиле

«И лудијех до сад одраниле»
«Али веле двоје ђече лудо:
«Јесу, мајко, ал' је скупо стало
«Та дворећи Дуку зулумћара
«Голи, боси, за три годинце.
Тако згоре кучка Иконија
Саврх главе до зелене траве.

(наставиће се)

Миленко Вукићевић.

ШЕСТИ МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС за криминалну антропологију

(НАСТАВАК)

г) О сталном — вечитом — затварању
душевно оболелих — неодговорних —
злочинаца.

Реферат генералног прокуратора и у научном криминалном свету добро познатог *Гарофала* (Венеција) о овом питању прочитан је на четвртој седници конгреса, којој је председавао *ван-Хамел*. Референт није могао лично доћи на конгрес, а суштина му је реферата у овоме:

Закони већине европских држава нису довољни да заштите друштво од атентата неурачунљивих злочинаца. Овај недостатак законодавства запажен је већ одавно, али се брза и неопходна реформа почела истицати тек у последње време, услед многих врло жалосних случајева.

Пре педесет година патолошки карактери нису били познати, изузев неколико врста очигледног лудила, док данас судски лекар објављује неодговорност услед моралних аномалија или нервних поремећаја, који више утичу на темперамент и карактер него ли на интелигенцију оптуженог. Отишло се још даље, па се узрок искључењу одговорности нашао у царству страсти, сугестији (не оној хипнотизма, већ у утицају на слабе духове), или у фикс-идеји, или у одсуству моралног осећаја, или најзад у морално инфериоритету извесних преступника, који се у својим поступцима руководе искључиво егоистичким осећајима.

На судским претресима ослобођавају се врло често убице, злочинци и паликуће, чији је морални инфериоритет неоспоран, али који, не одговарајући морално за своје злочине, остају и даље опасни за друштво, много опаснији од злочинаца, за које порота нађе да су криви.

Интереси науке достојни су сваког поштовања, али у кривичном правосудју није реч о научном опажању, већ и о интересу друштва, које тражи да буде заштићено од нових атентата дегенерисаних и морално неосетљивих личности.

Законодавство је, међутим, пренебрегло, да и у овом погледу испуни своју дужност, и ако је позитивна криминологија све покушавала да га изведе на прави пут. То су идеје творца наших казних закона, њихово нерасположење према принципу универзалног детерминизма, њихово тврдоглавство у принципу одговорности, заснованој на слободној вољи,

које су створиле потпуну одвојеност између казненог закона и мера, које у интересу друштвене сигурности треба предузети против неодговорних злочинаца.

Једина концесија у овом смислу, добивена у Италији, састоји се у томе што судија, по ослобођењу неодговорног, има право да га преда полицији ради привременог упућивања у душевну болницу. То је председник цивилног суда, који у овом случају наређује интернирање у болницу, и који ово своје наређење може опозвати чим добије извешће да је болесник оздравио.

Да видимо сада што се дешава у сличним случајевима. Болница је кућа у којој се негују болесници. Каква се, пак, нега може пружити индивидуама, чија се болест састоји у егоизму и одсуству моралног осећаја?

Из овога излази да злочинац, који је био душевно болестан на претресу, неће бити ни мало болестан за директора болнице, или каквог сличног завода. И ако је ово на први поглед мало чуновато, нарочито ако је директор у исто доба био и судски лекар, ипак у ствари овако мора да буде.

Убица, оглашен за неодговорног, представља сталну опасност за завод у коме је Његови сироти другови — прави болесници — у вечитом су страху од њега. Исти је случај са лекаром и осталим особљем. У погледу надзора још је горе, и лажни болесник може, кад хоће, побећи из завода, окруженог великим бантама, у којима нема оружане страже. Присуство једног оваквог госта у истини је несносно, и с тога је сасвим природно, што надлежни предузимају све могуће мере да га се што пре отарасе. Директор долази брзо до уверења да се судски лекар, или баш он сам преварио, и подноси о овоме рапорт председнику суда, који је издао наредбу за интернирање, и који, на основу овог рапорта, такође долази до уверења: да се порота преварила. Сада је утврђено, да је болесник оздравио, и да се влада добро; његова кривица пак не тиче се ништа лекара. Ослобођени, може бити и убица, али ипак има право, од момента ослобођења, да се настани где хоће ради нових предузећа.

Такав је, тврди *Гарофало*, дух нашег законодавства, које је за жаљење, нарочито пак кад се има у виду, да закони свију земаља кажњавају ослобођавање — пуштање у слободу — дивљих и опасних животиња.

На који се начин може поправити овај велики недостатак законодавства, чије су последице често врло кобне?

Експериментална криминологија казала је већ одавно шта има да се ради. Задатак судије треба да је много већи од данашњег, који се састоји у утврђивању одговорности и одмеравању законом одређене казне. Он треба да има *пуну власт*, на основу које ће моћи за сваког окривљеног наредити нарочито поступање, које ће најбоље одговарати његовој природи и бити у стању да модификује његове инстинкте и поправи карактер, ако је ово у опште могуће, — у противном да га

учини безопасним за друштво. Али се законодавство, у коме увек доминирају класичне теорије, није још одлучило, да се јавно теорије криминолошким обавештењима. Тек кад потреба за реформом извесног гледишта постане неопходна, могу се једва очекивати неке победе.

Уверен потпуно, да је реформа у погледу поступања са неодговорним злочинцима неопходна, у циљу заштите друштва, Гарофало је предложио:

1. Да се лица, за која се утврди да су неодговорна, али не и у толикој мери болесна да би их требало подржи нарочитом хигијенском и судском лечењу, интернирају у заводе под строгим надзором и дисциплином. и

2. Да ово интернирање буде вечито, или дар на дуже време, ни у ком случају мање од пет година, како би се темпераменти и инстинкти злочинаца могли у толикој мери преобразити, да више не може бити сумње о њиховој моралној исправци. Ослобођење из завода вршиће се по судској одлуци, на представку лекара завода да је болесник оздравио, и по нарочитом комисијском посматрању и мишљењу.

Одлука конгреса о овом питању изложиће се доцније.

д) Анатомске аномалије код злочинаца и душевно оболелих.

О овом питању, и то само у појединостима, говорено је у кратко, више у виду разних саопштења, која су се поглавито односила на сличност лубања и аномалије душевно оболелих и злочинаца. Од новитета вреди поменути саопштење Това, асистента судске медицине у Турину, о *ненормалности нечиног свода код злочинаца*. По тврђењу његовом, свод овај код злочинаца параболан је и у напред испуњен, као год и код животиња.

Никаких предлога о овом питању није било, нити је конгрес ма какву одлуку о њему донео.

ђ) Психолошка вредност сведожаба.

О питању овом говорило се на истој седници конгреса, којој је председавао судија Албанел.

Пошто је прво прочитан реферат Бруза, професора кривичног права у Турину, председник Албанел изјавио је да има две врсте лажних сведока: *искрених*, т. ј. оних који се варају bona fide и *намерно искрених*.

Од осталих говорника, који су узимали учешћа у расправи овог питања, нарочиту пажњу заслужују: *Прене* и *Отоленги*. По тврђењу првог: *нема потпуно идеалног сведока јер нема ни потпуно нормалног човека*; апсолутна правда не може се никад постићи, већ само релативна, и то помоћу ова два средства: а) *контрадикторне дебате као што је у Енглеској* и б) *најсавеснији избор истражних судија међу људима старцијим и искуснијим*.

Отоленги је тражио, да истражне судије полажу испит из психијатрије и овај његов захтев као што ћемо доцније видети, у главном је усвојен.

Још је о истакнутом питању говорио и париски адвокат *Шарианџије*, који је скренуо пажњу на губитак памћења услед изненадног узбуђења, и овим је, у главном, завршена дебата о овом питању, после чега је *Дел-Греко* говорио:

О злочиначком карактеру.

Суштина Дел-Грековог говора у овоме је:

Међу основним цртама злочиначког карактера налазе се: *склоност ка борби* и *раздражљивост*, помоћу којих психолошко-биолошки нагони добијају превагу над социјалним и човечанским осећајима. Овим цртама треба још додати: *симулацију*, *склоност ка конспирацији*, *дисимулацију* и *одсуство гриже савести*, која је *психосоцијалног порекла*.

Један од узрока одсуству гриже савести, јесте и огромна разлика у осећајима и мишљењу између људске колективности и социјалне моћи с једне и већине злочинаца с друге стране, која деформише дух ових несрећника, често пута од најранијег детињства.

Постоји још једна категорија чињеница, о којима се мора водити рачуна у генези основних црта злочиначког карактера, а то су: *антрополошке* и *болесне* чињенице. Ове последње нарочито утичу на психичке формације, које за своје развиће налазе терен у социјалним акцијама и реакцијама.

Узроци *психолошко-биолошке* и *психосоцијалне* основ су сваког злочиначког акта. И ако се не можемо надати, да ћемо спречити стварање злочинаца, јер су узроци овом стварању веома многобројни и врло дубоки, ипак можемо настати да спречимо образовање злочиначког карактера у човеку.

Пошто је социјални фактор најмоћнији у образовању овог карактера, то је неопходно потребно, по мишљењу *Дел-Грековом*, спречити напредовање злочиначког васпитања, а ово се може постићи новим законским мерама, које ће имати за циљ надзиравање деце, а према потреби и одраслих. Већина од ових створења, остављена сама себи, расте и развија се у средини морално поквареној, која образује и развија карактере о којима је реч.

2) О паралелизму између хомо-сексуалитета и урођеног криминалитета.

Рапорт *Ломбровоз* под горњим насловом прочитан је на седмој и последњој седници конгреса. У њему славни криминалиста вели, у главном ово:

Кратак преглед закључака, до којих су дошли *Мол*, *Тарновски*, *Крафт-Ебинг* и други, показује нам чудноват паралелизам између многобројних врста хомо-сексуалитета и злочинаца.

Као год што детињство има свој пролазни криминалитет, јер сва деца, па дакле и она од које доцније постају нормални људи, више или мање лажу, краду, показују се без осећаја, егоистичка и свирепа према слабим и животињама, оно тако исто има и прелазну врсту хомо-сексуалитета — моралног хермафродит-

тисма. Зна се, да су прва пријатељства из доба детињства обојена, у неколико, еротичком бојом.

Као год што има правих урођених злочинаца и *криминалоида*, који су пола случајни а пола урођени злочинци, исто тако и међу хомосексуалним има извесан број, по рачуну *Крафт-Ебинговом* 10%, који су, према приликама, и нормални и ненормални.

И, као год што има правих урођених злочинаца, исто тако има и урођених хомосексуалних лица, која од најраније младости, и без нарочитог узрока, показују све особине хомосексуалитета.

У рапорту се даље тврди, да међу хомосексуалним има 40% са нарочитим типом (женска физиономија, љубавост, хипертрофија сиса, лучење млека и т. д.), а оволико је исто, по тврђењу *Ломбровозом*, и урођених злочинаца са специјалним, антрополошким типом, који се јавља као последица дегенеративних и професионалних карактера. Остали злочинци (60%) немају никаквог специјалног типа, већ само неколико удаљених карактера, а оволико исти број и хомосексуалних не показује никаквих физичких, спољних знакова. Психологија и једних и других увек је иста: *ненормална* и *чудновата*. Хомосексуални се одликују фривољношћу, егоизмом, завишћу, лажју, брбљањем, сујетом за спољне украсе и извесном естетичком склоношћу, услед које многи од њих постају артисти, сликари и музичари, док су код злочинаца развијене страсти за оргијама, осветом, љубављу према животињама и злу, употребом жаргона и тетовирањем.

И хомо-сексуални и урођени злочинци имају сличну, скоро идентичну етијологију. И једни и други потомци су епилептичара, невропатичара, ексцентричних и у опште порочних родитеља; и једни и други најопаснији су у времену између 15—25 година; и једни и други одликују се претераном импулзивношћу, прераном зрелошћу и симулацијом; и једни и други, најзад, непоправими су.

(свршиће се)

Д. Ђ. Алимпић.

О НЕКОЛИКИМ ОСОВИНАМА ИСЛЕДНИКА

(НАСТАВАК)

Или: сведок каже: »Могу поуздано да потврдим, да је вика, коју сам чуо, долазила одоздо.« Али покушаји на лицу места показаће, да никада не уме тачно погодити, да ли вика долази с десна или лева, одозго или одоздо.

Или: сведок каже: »Н. је имао у својој руци — и ако сам само мало погледао — највише двацаест динара«. — »Можете ли то бач тако тачно да процените?« — »Најавно«. — »Дакле, колико динара има ја сада у руци?« — »Па отприлике »око двацаест«. — »Јест, али имам двадесет и пет!«

Или: сведок каже: »Кад једног човека само један пут видим, увек га после могу

познати.“ — „Јесте ли видели онога апсеника, који је изведен напоље, када сте ви уведени овамо?“ — „О да, — врло добро.“ — „Добро, сад ћете да нам га покажете који је тај међу десеторицом апсеника.“

Или: сведок цени какво важно одстојање, рецимо од 200 метара: треба га одвести у поље и рећи му да покаже, докле може бити раздаљина од 100, 200, 300, 400 корачаји; кад се после буду та одстојања прекорачала, моћи ће се готово тачно проценити, да ли и у колико уме сведок правилно да цени одстојања. Пошто те оцене одстојања врло често долазе у пракси, то је за препоруку, да се од извесног прозора, који гледа у поље, још израније измери одстојање, па да се забележи ради доцнијих проба. Ја сам имао врло згодан изглед из своје службене канцеларије и знао сам н. пр.: до левог кућнег ћошка има 65 корачаји, до тополе 120, до порте 210, до оне кућице 400, до железничкога насипа 950 корачаји — и тако сам са сведоцима правио безброј проба, које су увек расветљавале ствар; ако је један сведок показао неколико у пола тачних оцена одстојања, онда сам његовој сведоци, важној по истрагу, могао и веровати, али иначе ништа више. У осталом могу се још и те нетачне оцене учинити и правилнима, ако се н. пр. може утврдити, да сведок стално више или мање цени разна одстојања.

Покушаји контролсања ове врсте спадају у најпоучније, али у исто време могу да унесу и највеће забуне у тим правима какве само могу бити, и онај, који их буде почео вршити, неће тако лако доћи до тога, да упозна њихову праву вредност.

А кад је већ егзактан рад потребан код свакога и најмањег утврђивања, онда се његова важност испољава још више тада, кад се у великим и важним случајевима има сигурно да постави полазна тачка за сав даљи рад. Баш ту се и дешавају често највеће забуне и рђава појимања. При читању акта по извесном важном делу, кад је већ „операциони базис“ један пут створен, пошто се радило са највећом брижљивошћу и тачношћу, и пошто се употребила сва оштроумност, често се може приметити да је све то било узалуд, јер се при постављању базиса није довољно тачно истакла нека, по изгледу безначајна, споредна ствар; и тако сва лепа и муком саграђена грађевина на један пут лежи на несигурној основи.

Поменићу два примера, који ће показати очевидно ово што смо казали.

Један од ова два примера, у сваком погледу интересан кривични случај, изнео је на видело, како је иследник дуже времена стајао на лешини убијенога, и — није је нашао.

На обали једне реке у једној већој вароши нађен је један крвав капут, и како је баш у исто време нестао један човек, по имену Јохан Саубарт, испитивало се и констатовало, да је нађени капут својина несталог Јохана. Куда је Јохан отишао, није се могло прокљувити.

Тек на четрнаест дана доцније дође један стари тестераш са вешћу, да је једног јутра (баш је било после нестанка Јохана Саубарта) на извесном месту код поменуто реке приметио знатне трагове од крви, али не на оној обали, где је нађен крвави капут. Стари тестераш није умео читати и био је јако наглув, и тако је вест о нестанку Јохановом и могућем убиству његовом нешто доцније сазнао. Место, на коме су били трагови од крви, налазило се поред једног моста; речно корито било је ту врло дубоко, а и обала је била висока. Са тога је места бацан увек снег, кад је у вароши много нападао. Па како су приликом сваког великог снега огромне масе на томе месту избациване, и како зими речна вода никако не досегне до врха обале, то се увек на том месту направи читав снежни брег неколико метара широк, а толико исто и висок; тај се брег тек доцкан у пролеће сасвим топио. Према ономе што је тестераш описао и према сасвим несталим траговима могло се узети, да је убијени бачен са обале на тај снежни брег и тада затрпан, пошто је те ноћи, када је Јохана нестало, јако падао снег, а сем тога од раног јутра тога је дана почето доношење и истоваривање варошкога снега. То је било 15. децембра. На дан 20. и 27. децембра понова је падао снег и оиет су масе снега изручиване на томе месту, али ни једно падање снега није те зиме било тако јако, као што је било прво.

Све се сад дало на тај посао, да снег са брега баца у воду, не би ли се нашап лешина убијенога; и судска комисија била је присутна, да би у случају наласко леша све могла тачно записати, на лицу места, онако, како се нашло. Али иследник се сада стао распитивати код грађана, да ли је те зиме први снег био баш онај од 15. децембра — ноћу када је нестало Јохана Саубарта — (иследник се није добро сећао тога) и људи му одговорише, да је 15. децембра други пут те зиме падао снег, да је био слабији, тако да убијени мора лежати на већ повећој маси снега; људи су тврдили, да први слој снега мора бити висок 6—8 стопа. Тада би решено, да се дотле копа, док се не дође до површине првога слоја снега, на којој мора лежати леш убијенога. Копало се и снег се бацао у воду, па кад је остао слој још у висину од неке четири стопе, те се несумњиво већ одавна ушло у слој првога снега, прекинут је рад и узело се, да се стари, глуви тестераш морао преварити. Али он се није преварио, јер кад се доцније у пролеће сав снег отопио, на обали би нађен леш убијенога Јохана Саубарта, и то баш на оном месту, на коме је иследник стајао неколико сати, докле је трајао рад на ископавању снега. Објашњење лежи просто у томе, што су се људи, који су питани о првоме снегу, преварили; снег од 15. децембра није био други већ први те зиме. Леш је био бачен на то место кад снег још није почет да се избацује из вароши, дакле није га требало тражити на првоме слоју, већ *испод* њега, и да се тада тачније испитало и утврдило, кад је те зиме био први снег, био би сав слој снега откопан и још тада

би био нађен леш. Од тада је прошло доста времена, и зликовац није ни дан дањи пронађен.

Други случај тиче се такође убиства и показује то, како нетачним исказима великог броја сведока може лако да скрене траг у проналажењу правог кривца и упути на невинога човека.

(свршиће се)

Д. В. Банић.

ПОУКЕ И УПУТИ

Решења општине београдске у питању регулације вароши имају се разматрати по грађевинском закону за варош Београд, а не по закону о општинама.

Н. М., олд. чиновник, писменом од 21. новембра 1905. године обратио се суду и тражио решење о затварању улице у којој се његово имање налази. По том тражењу добио је тражено решење, којим је, на основу § 8. закона о местима, извештен: да је улица, у којој је његово имање, у рејону варошком, али да се регулацијом затвара, јер по надлежно одобреним плановима не постоји

Ово решење одобрио је и Министар унутрашњих дела на основу чл. 142. закона о општинама и § 10. устројства централне државне управе.

По изјављеној жалби, Државни Савет нашао је, да решење Министрово не одговара закону са ових разлога:

Из извешћа суда општине београдске Г.Бр. 3710., којим је спроведена Министру жалба жалиоца, види се, да „копаоничка улица“ постоји, ну да регулационим планом није одобрена, него су је сами сопственици парцелишући своје њиве отворили и на парцелама зграде подигли без надлежног одобрења. Постојање те улице тврди се и тапијом, коју је жалилац поднео у акту Бр. 3354., која је потврђена од општинског суда 5. јула 1905. год. Бр. 2703. и од првостепеног суда за варош Београд од 13. марта 1906. године Бр. 8765., а и регулационим планом који је приложен у жалби Бр. 5710., која је предата општини на њено решење од 22. новембра 1905. године Бр. 5521., из кога се види, да „копаоничка улица“ почиње од улице „Краља Александра“ али није до краја просечена.

По чл. 8. измена и допуна закона о местима од 21. марта 1885. године, регулационе планове одобравају Министри унутрашњих дела и грађевина; али за варош Београд постоји и нарочити грађевински закон од 11 децембра 1896. године са његовим изменама и допунама од 6. децембра 1898. године.

Тор сокаци, по чл. 34. тога закона, могу се затворити без икакве накнаде приватним лицима, ако имања истих лица по одобреном регулационом плану имају или добијају улаз са стране улице. А по чл. 35. измена и допуна тога закона, жалба против решења општинске власти подноси се Управи града Београда, а против решења ове Министру грађевина, чије је решење извршно.

Према своме, општински суд погрешно је упутио жалбу жалбоца Бр. 5710. Министру Унутрашњих дела, а Министар се ненадлежно упустио у разматрање, и решење општинског суда одобрио, јер је за разматрање надлежна Управа града Београда, а њено решење разматра Министар грађевина.

По чл. 142. закона о општинама, Министар Унутрашњих дела истина је непосредна надзорна власт над општином београдском, те је на основу тога члана и § 10. устројства централне државне управе његово решење засновано, којим је решење општинског суда одобрено. Али такав случај није овде, нити се право тога надзора простире и на овакве општинске радње, због којих је жалба жалбоца потекла, јер је за разматрање таквих решења, по наведеном специјалном закону, надлежна Управа града Београда, којој је жалбу требало и упутити, на онда Министру грађевина.

Са наведенога, Министар унутрашњих дела, по чл. 48. тач. 3. саветског пословника, ненадлежно се упустио у разматрање овога питања.

Ово саветско посматрање усвојио је и Министар унутрашњих дела

Одлука Државног Савета од 12. маја 1906. године Бр. 3759.

Противу осуда по закону о риболову, решења Министра народне привреде не подлеже разматрању Државног Савета.

Пресудом начелника среза азбуковачког од 4. септембра 1904. године № 6253., а на основу чл. 13. тач. 4., чл. 25. и 27. закона о риболову, с погледом на чл. 16. правила за извршење тога закона, кажњен је Н. Н. са 70. динара, у корист државне касе, зато, што је у друштву са још једним лицем ловио рибу динамитом.

Ову пресуду одобрио је и Министар народне привреде.

По изјављеној жалби на решење Министрово, Државни Савет нашао је, да су оваква решења Министра народне привреде, по чл. 28. закона о риболову, извршна, и не подлеже даљој оцени, па је, на основу чл. 25. свога пословника, жалбу одбацио као ненадлежној власти поднесу.

Одлука од 24-ог марта 1906. године Бр. 2721.

По кријумчарским кривцама, достављачи немају право изјављивати жалбе.

На основу доставе В. С., контролора општине београдске, општински суд пресудом својом од 15. јануара 1905. године КБр. 119. казнио је А. П., олд, продавца кашкаваља, на плаћање четворогубе таксе за кријумчарење сувог меса.

Противу ове пресуде, осуђени је изјавио жалбу Министру унутрашњих дела, који је примедбама својим од 24. јануара 1905. године П. № 1555. поништио пресуду као неосновану на закону.

Суд општине београдске, усвајајући ове примедбе, решењем од 29. истог месеца Кр. № 229. ослободио је оптуженог.

По жалби, коју је достављач изјавио. Министру Унутрашњих Дела на ово решење, суд општине београдске донео је решење и жалбу одбацио као од ненадлежног лица поднесу.

То решење општинског суда, као правилно и на закону основано, одобрио је и Министар Унутрашњих дела и Државни Савет одлуком својом од 16. маја 1906. године № 3874.

М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине доњо-зуничке, актом својим од 18. јула ове год. Бр. 1100 пита: »Састављајући буџет свој за ову годину, општина је унела и позицију за набавку канцеларијског материјала и осветљења у 260 динара.

Стални окружни одбор, прегледајући буџет општински, смањило је ову суму од 260 динара на 100 динара.

Ову своју одлуку доставио је овоме суду тек 23. јуна ове године, до кога је дана суд већ био утрошио из поменуте позиције 98-80 динара, претпостављајући, да ће му се цела позиција одобрити као неопходно потребна.

Према овоме, на рачун ове позиције остало је свега још 1-20 динара, са којом треба издржати до краја године, а то је савршено немогуће.

Моли се уредништво за обавештење: шта треба да уради суд, те да дође до кредита на ову циљ, јер иначе морају се обуставити општински послови?»

— На ово питање одговарамо:

По чл. 6. закона о окружним средским и општинским буџетима, општина је могла тражити само дванаести део од суме, одобрене прошлогодишњим буџетом на име канцеларијских трошкова и огрева, и ако је она трошила више, онда је њен поступак неправилан.

Али, ако се она кретала у границама горњих законских наређења, па је до 23. јуна, као дана када јој је саопштена одлука окружног одбора, већ утрошила ону суму, коју је одбор одобрио за ову годину, онда у њеној радњи нема никакве незаконитости.

И, да би се послови у општини могли на време отпављати, она ће учинити предлог одбору, да у смислу чл. 10. зак. о буџетима одобри накнадни кредит за набавку канцеларијског материјала и огрева, па ће ту одлуку спровести сталном окр. одбору, и он ће дати накнадно одобрење, како се са пословима не би стало, кад први пут, при одобрењу буџета, није могао правилно да оцени потребу једне општине у овоме делу њених потреба и издатака.

II.

Суд општине сењске, актом својим од 26. јула ове год. Бр. 687 пита:

»По тужби приватнога тужиоца, а за кривицу из § 357. кр. законика, осуђена је једна жена из ове општине поред казне затвора да плати још и приватном тужиоцу 10 динара на име накнаде таксе и трошкова.

Пресуда ова постала је извршном и осуђена је издржала затвор.

Када је приступљено наплати оних 10 динара, осуђена је изјавила: да она нема новаца да ово плати, нити, вели, има каквог имања, јер и она и њен муж живе на имању и у кући њенога свекра, а овај не одобрава да се ова наплата врши из његове имовине.

Како, међутим, осуђена и њен муж живе на имању свекра односно оца више од 10 година, а он је доброга стања, то суд налази, да би они морали имати неку зараду, која би била предмет наплате досуда по пресуди.

Моли се уредништво за обавештење: да ли би суд могао наплатити ову досуду из ове претпостављене зараде?»

— На ово питање одговарамо:

Кад се и у којим случајевима и који трошкови могу наплаћивати из имовине родитеља, предвиђено је § 325. а, кр. суд. поступка, али овде није тај случај.

Изнаћи замишљену зараду осуђене у кући њенога свекра, апсолутно је немогуће, ма да се она може претпостављати кад они одричу задружни одношај.

Према томе, овај пут за наплату досуде од 10 динара савршено је незгодан, него је много боље предузети наплату из оних ствари, које осуђеној непосредно припадају као н. пр. стајаће рухо, накит и тако даље.

Ако и овога нема, онда просто известити приватног тужиоца о немогућности наплате.

III.

Суд општине александровачке, актом својим од 10. јула ове год. Бр. 3043, пита:

»Известан грађанин ове општине, тужио је свога комшију за заузеће једне њиве и тражио повраћај ове. Спор је грађанске природе.

По овој тужби саслушан је оптужени, и да би се знала вредност спорног имања а по томе определила и надлежност суда за расправу овога, суд је на одређеном рочишту позвао парничаре, те су у смислу § 248. грађ. суд. поступка изабрали вештаке.

Овако изабрани вештаци проценили су вредност заузетог земљишта на 18 динара, и ова је процена одмах ту на лицу места саопштена парничарима.

После овога суд је, као надлежан, пресудом својом од 6. јуна 1904 г. Бр. 4352 пресудио: »да се тужени од заузете земље одбије« и т. д.

На ову пресуду тужени је изјавио жалбу Првостепену Суду, и суд је по жалби донео овакву одлуку: »Враћам ова акта јер је пресуда № 4352 по § 13. грађ. суд. пост. извршна, пошто је вредност спора испод 20 динара«.

По овако извршној пресуди суд је одузео заузето земљиште од туженога и

уступио тужиоцу на тај начин, што је обележио међе.

После свега овога, тужени је тражио једнострано вештачење — процену — овога земљишта преко полицијске власти, и ови су вештаци нашли да оно вреди 510 динара.

На основу ове нове оцене, тужени је сада предао акт овоме суду и тражи поновљење парнице у смислу § 426. грађ. суд. пост.

Поводом овога суд моли за упут:

1. да ли општински суд може да дозволи поновљење ове парнице кад је вредност спора, према новој процени, 510 динара, те тим прелази надлежност суђења општ. суда према § 6. грађ. суд. поступка;

2. да ли сада, после ове процене, важи пресуда овога суда Бр. 4352 и у којим границама, и

3. да ли треба да се сматра прва процена или друга за основ поновљења парнице?

— На ово питање одговарамо:

1. По тач. 5. § 426. грађ. суд. пост. може бити обнављања спора само тако, ако је *кривичном* истрагом доказано, да је вештачко мишљење, у овом случају процена, лажно.

Кад тужени, који сада тражи поновљење спора по томе основу, што налази да је вредност спорног земљишта била већа од цене, коју су дали први вештаци, не доказује да је та процена лажна, онда у опште нема основа обнављању спора; али кад је ово већ тражено, онда суд мора донети своје решење без обзира на то, што је сада вредност означена у 510 динара, јер је у питању обнављање спора а не редован спор;

2. Пресуда општ. суда важи у целокупном своме пространству све дотле, докле не би била другом замењена, и

3. на ово питање одговор је садржан у одговору под 1.

IV.

Председник општине моравачке пита: „Члан 8. закона о општинама предвиђа, шта имају радити поједина села, кад се хоће да оцене од досадање општине и желе да се споје са другом којом општином, а тако и поједине општине, кад хоће да уђу у састав других.

Случај је био, да општину ивановачку у срезу качерском састављају два села — Козељ и Ивановци.

Ова два села дошла су у сукоб, јер село Ивановци жели да се оцени од општине ивановачке и споји са моравачком.

Да би се ова жеља сељана села Ивановца и званично на збору потврдила, сељани су на основу тач. 4. чл. 34. зак. о општинама изјавили суду општ. ивановачке написмену жељу са довољно потписа и тражили су да се сазове засебан збор.

Овој жељи сељана села Ивановца противно је село Козељ.

Одбор општински, приликом доношења одлуке за сазив засебног збора донео је

решење, да се не зове засебан збор, већ да се у овом случају зове општински збор, на коме да учествује и село Козељ.

Ово решење одборско одобрила је и надзорна власт, поводом жалбе интересованих лица.

И, како ће на збору гласати и сељани села Козеља, то одлука, наравно, неће бити израз жеље села Ивановца.

Да би се задовољила законска наређења и у сличним случајевима правилно радили и одбори и државне власти, ја молим уредништво да изволи изнети своје мишљење по овоме“.

— На ово питање одговарамо:

Кад су сељани села Ивановца поднели молбу да се издваја из састава досадашње општине, онда је општински суд био дужан, да одмах сазове засебан збор сељана села Ивановца у смислу чл. 8. и 64. зак. о општинама

И, ако би се на овом збору самих сељана села Ивановца утврдило, да је несумњива њихова жеља за ово издвајање, па се на исти начин то утврди и на засебном збору општине моравачке, у чији састав ово село жели да уђе, онда се те одлуке шаљу г. Министру унутрашњих дела.

Према томе, неправилна је и незаконита радња и општинског одбора и надзорне власти што су дозволили, да на засебном збору гласају и сељани села Козеља.

Село Ивановци могу ову ствар поново покренути, ако налазе да ће интереси њиховог села боље бити заштићени у саставу са општином моравачком.

V.

Суду општине јасеничке одговара се, да је објашњење дато у бр. 29. нашега листа сувише јасно, јер је тамо изречно речено, да могу бити деловође општинских судова без испита сви они, који су до 21. марта 1902. год. имали по три године писарске службе, и ако нису били дотле пунолетни, само ако испуњавају остале услове, који се траже чл. 114 зак. о општинама.

VI.

Суду општине јабланичке одговара се на акт од 13. јула ове год. Бр. 1315 ово: пошто је Првостепени суд решењем својим од 10. августа 1905 год. Бр. 12241, поништио пресуду тога суда, и ова је одлука судска обвезна за тај суд, то нема места оцењивати сада правилност одлуке првостепенога суда, докле он не донесе завршну своју одлуку по овоме.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

НАЂЕН ЛЕШ

На дан 21. пр. м-ца пре подне код села Радујевца Дунав је избацио један мушки дестињи леш 11-12 год., потпуно наг, средње величине, округле главе, прхастог носа, широких уста,

дебелих усница, широких, дугих и ретких обрва, отворено смеђе косе, здравих зуба у ширини 7 м.м.; на десној нози испод колена у размаку за два прста дете има белегу од ране у величини петпарца. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, а приватни се моле, да извисте начелство округа крајинског, с позивом на Бр. 6796, ако би што знали о овоме лешу, што би ишло у корист утврђивања идентитета леша.

ПОТЕРЕ

Ранисав Ранковић, из Врбића, одговара за извесно кривично дело код начелника среза рађевског, али је у бегству. Ранисав је стар 17—18 год., средњег стаса, жућкастих очију, од одела има: цолован гуњ а поврх овог гуњић од сингавог сукна, до кошуље носи памуклију од жућкасте ћитајке, која је с преда закрпљена, на ногама носи тозуке од сингавог сукна и опанке, на глави има шајкачу или шубару. Нека све полицијске и општинске власти живо потраже Ранисава и по проваласку, да га стражарно спроведу поменутој иследној власти с позивом на Бр. 2970.

Милан Јаковљевић, из Крупа, осуђеник пожаревачког казненог завода, 31. овог м-ца побегао је са рада из Љубичева. Милан је стар 26 год., стаса средњег, црне косе, смеђих бркова, браду брија. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да најживље настану да се одбегли осуђеник што пре пронађе и под сигурном стражом спроведе пожаревачком казненом заводу с позивом на денешу Бр. 1971.

Димитрије Радовић, Младен Гајић и Живојин Митровић притвореници, Управе крагујевачког гарнизона 30. овог месеца изјутра отевши пушку од стражара побегли су из притвора. **Димитрије** је родом из Забојнице (срез гужански), омален, плав, очију граорастих, сувоњав, говори промукло, главу држи право, од одела има: бео копоран, плаве чакшире, шајкачу и на ногама цокуле. **Младен** је родом из Копљара (срез јасенички окр. крагујевачки), висок, крупан и у опште добро развијен, малих жутих бркова, прих очију, крупно говори, главу држи погнуто, од одела има: артиљеријске чакшире, копоран и шајкачу, а на ногама чизме. **Живојин** је родом из Тијања (срез драгачевски), стаса танког и дугог, плав, без два предња зуба у горњој вилици, малих жутих бркова, шушка кад говори, од одела има: плави копоран, чакшире, шајкачу, а на ногама цокуле. Наређује се свима полицијским и општинским властима, да најживље настану да се ови одбегли притвореници што пре пронађу, па у случају проналаска да се стражарно упуте поменутој Управи с позивом на Бр. 2013 или начелству крагујевачком с позивом на денешу Бр. 11640.

Милан Михајловић, који је као жандарм био на служби код суда општине ребељске, убио је председника исте општине Недељка Вујића, па по том побегао незнано куда. Милан је родом из Врање, стар 24 године, висок 175 см., сувоњав, смеђе косе, очију и бркова, у горњој предњој вилици нема једног зуба, кад говори шушка. Са собом је однео брзометну пушку № 19257 са 40 бојевих метака и жандармско одело. Позивају се све полицијске и општинске

власти да најживље настану, да се Милан што пре пронађе, и упути начелству округа ваљевског с позивом на депешу Бр. 9100.

Крађе стоке. Ноћу између 28. и 29. пр. м-ца са пашњака Стамена Ђикића, хумурдије из Пољана, украдена су два коња. Један је коњ матор 8 год., длаке зелене, на десној плећки има белегу од убоја, са жигом «О»; други је матор такође 8 год., длаке чиласте, на десном уву и ребрима има белегу. Наређује се свима полицијским и општинским властима, да трагају за крађивцима и покрађом, на о резултату да извисте комесара полиције у Мајдан Пеку с позивом на депешу Бр. 901.

Непознати крађивци украли су једног коња Живојину Боровићу из Вујетинаца (срез љубињски). Коњ је матор 15 год., беле длаке, на обе задње ноге има белегу од конопаца због спутавања, ровашен је у једно уво, без других знакова. Нека све полицијске и општинске власти настану да се пронађу крађивци и покрађа и о резултату трагања извисте начелника среза љубињског с позивом на Бр. 11909.

Милутин Ранђелић кројачки калфа, извршио је крађу своје мајстору Петру Ранковићу кројачу, на побегао. Милутин је повиоког раста, стар 20 год., округлог лица, смеђ, у сако оделу затворене боје. Треба га пронаћи и спровести Управи града Београда с позивом на Бр. 24271.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Како и код сеоског сталежа може бити препредених варалица сведочи најбоље овај **Чедомир Нешковић**, тежак из Церовца у окр. смедеревском.

До скоро он је био вредан младић у селу, но у последње време покушао је да без зноја

Знајући везе једног учитеља из његове околине са виђеним партиским људима из Београда, он науми да отуд извуче какву корист за себе, а избори су били на прагу и улучио је таман моменат, када своју намеру може лако извести.

Тако у друштву са неким лицем напише писмо од стране тога учитеља једном учитељевом позанику и политичару у Београд, у коме представи како му је потребно 200 динара за изборе, те му са тога шаље меницу на 200 динара, на којој је поред њега као акцентанта био и потпис још једног трговца из његовог места, да ту меницу есконтује где зна и новац му, по Чедомиру пошаље.

Учитељев пријатељ не сумњајући да је писмо учитељево узме меницу и види да је неисправна, јер није попуњена како треба, те му је врати и препоручи му да каже учитељу да другу меницу напише.

Чедомир оде и трећег дана дође са новом меницом, али је и она била неисправна, те учитељев пријатељ реши да учитеља помогне на други начин. Како је један други политичар ишао у те крајеве, учитељев пријатељ пошаље по њему 100 динара, да их овај остави код неког тамошњег трговца, а Чедомиру каже да јави учитељу, да код тог трговца паре прими и кад узмогне врати му их.

Овом другом приликом код учитељевог пријатеља затекао се и један други учитељев позаник и виђенији човек из Смедерева, који учитељу напише писмо да меницу есконтује ближе, у Смедеревској Задрузи.

Чедомир опет оде, но није смео ићи код оног трговца, код кога је за учитеља остављено 100 динара, јер га је овај познавао као неисправна човека и не би му их дао без учитеља, те је он провео два-три дана луњајући по Београду, а потом се и по трећи пут јави учитељевог пријатељу са писмом овакве садржине:

послали зато што ја не тражим муште ништа и не ћу га узети по молим Вас да ми уредите ову меницу и после три месеца ја ћу целу платити, јербо знам да и Ви тамо сте на трошку већем него ми. Па зато нећу онај новац примити него зато тражим од Вас једно задовољење да ми уредите ову меницу. Молићу Вас најпокорније јер ми је нужно за новац, ја сам казао М. . . . да Вам врне новац или нека га да где он зна. Ја само га примити нећу што писам ја тај чозек. Ја не могу доћи тамо через нужних послова а Вас молим одмах да ми уредите ову меницу и пошаљете новац по овом човеку он ће Вама дати признаницу да је примио новац ако се Ви нешто плашите да не смете дати новац њему. Сад Вас молим најпокорније и по трећи пут да ми учините ово добро. Меница је уређена како сте Ви казали потписана је и на полеђини.

Ваш поштовалац
Н. Н.
учитељ.

Видели да је учитељу много стало до пара његов пријатељ исплати Чедомиру вредност менице по одбитку есконтних трошкова, у намери да је он доцније есконтује код неког завода кад буде имао времена, а од Чедомира узме признаницу на примљену суму.

Кад је овако овде дошао до пара, он се реши да искористи учитељево познанство и са оним његовим пријатељем из Смедерева, те оде тамо и напише меницу од 250 динара, на којој опет потпише учитеља и оног трговца, па се са њом јави оном учитељевог пријатељу из Смедерева, који је из Београда писао учитељу писмо да меницу есконтује код Смедеревске Задруге, те му овај и изради код задруге исплату ове менице и тако и овде дође до 250 динара.

После неколико дана, по свршетку избора, учитељ сазна за ове преваре, које је неко вршио на његово име, те извести свога пријатеља у Београду да он од њега нити уопште од икога није тражио никакве паре, већ да је жртва неке варалице.

Овај достави случај београдској полицији, која убрзо утврди да је тај варалица и фалсификатор био овај Чедомир, те га је одмах дохватила и узела на испит.

Он је у почетку у опште све одрицао, није признавао чак и свој рукопис на признаници о примљеном новцу, док напоследку није увидео да му не вреди одрицати, те је за себе признао кривицу, само никако неће да ода свога саучесника који му је писма и менице писао. Сваки час је мењао исказе и теретио сад овог сад оног.

Сем ове две крупније кривице учинио је приликом изборне агитације према разним лицима више омањих превара, те на тај начин увео један нов начин превара — изборно-парламентарних, нешто слично оним мађарским изборним варалицама, за које читасмо ономад у неким нашим новинама.

Ако би ко знао још какву Чедомирову превару или у опште какву кривицу, моли се да то достави Управи Гр. Београда, где се он у притвору и под истрагом налази.

ради и живи, па ма то било и противно кривичном закону.

Нарочито огорчена изборна агитација последњих избора дама му је идеју за једну превару, чије је извршење скопчано било и са фалсификатима, те ће му у будуће, пошто буде искусио за овај случај заслужену награду, тешко пасти на памет да тако што више ради.

Господине Н,

Ја шаљем овог човека код Вас и пошљем обе менице и стару и нову ради сортирања рукописа и молим Вас да ми уредите ову меницу; ја сам ишао код газда М. Фала Вам на оној услузи које сте се постарали и послали мени новац али с' тим, Ваш ће новац остати код М.; ја не ћу дирати онај новац који сте